

RÅDSMEDLEMMENE

INNKALLING TIL RÅDSMØTE

Dato: Torsdag 26.04.2018

Klokka 09.00 – 15.00

Stad: Odda rådhus, kommunestyresalen + formannskapsalen

Møteplanen i Hardangerrådet godkjent 14.09.2017 gjeld som møteinnkalling.

Agenda:

09.00 – 10.30	Sakshandsaming
10.30 – 11.00	Rådmannsforum har fellesmøte med Hardangerrådet.
11.00 – 11.30	Orientering: Forprosjekt siderklynge – Statusrapportering for prosjektet v/ Gunnhild Jåstad og Leif Øie
11.30 – 12.30	Lunsj
12.30 – 15.00	Formannskapsalen: Sakshandsaming

Saker til handsaming:

HR-sak	15/18	Saker innmeldte ved starten av møtet. Vert tatt opp under sak 21/18.
HR-sak	16/18	Meldingar
HR-sak	17/18	Rapport frå ekspertutval: Nye oppgåver til fylkeskommunane. Uttale frå Hardangerrådet
HR-sak	18/18	Restmidlar Regionalt Næringsfond Prinsipp for tildeling av midlar i samband med framtidige søknader
HR-sak	19/18	Regional Næringsstrategi Kjøp at rettigheit til å nytta planen
HR-sak	20/18	Orientering om viktige politiske saker i kvar kommune og i Hordaland fylkeskommune – Orientering ved kvar ordførar.
HR-sak	21/18	Orienterings- og drøftingssaker

Forfall må meldast Hardangerrådet v/Trude Rinaldo tlf 53 67 14 50
Varamedlemmene møter etter særskild innkalling.

Kinsarvik 20. april 2018

Hans Petter Thorbjørnsen/s
Rådsordførar

Jostein Eitrheim
Dagleg leiar

Møtedato 26.04.2018	Saksansvarleg Jostein Eitrheim
---------------------	--------------------------------

HR-sak 17/18 Rapport frå ekspertutval: Nye oppgåver til fylkeskommunane. Uttale frå Hardangerrådet

Saksvedlegg:

Orientering 22.03.18 frå Regionaldirektør Bård Sandal, Hordaland fylkeskommune

Sakstilfang:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2ac32be8629541259acade7d15d9451e/regionrefo rm---rapport-fra-ekspertutvalget.pdf>

Saksutgreiing:

Det regjeringsoppnemde ekspertutvalet la 1. februar fram sin rapport «Regionreformen – Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene».

Rapport vil leggja grunnlaget for Stortinget si handsaming av sak om overføring av oppgåver som skal overførast frå staten til dei nye regionane (fylkeskommunane)

Saksvedlegget gjev ei punktvis oppstilling av dei viktigaste oppgåver som rapporten nemner. Det vert i rapporten ikkje nemnt noko om korleis fylkeskommunane skal organisera/plassera dei nye oppgåvene, anten sentralt i regionen knytta opp til eksisterande fylkeskommunal administrasjon eller desentralt i dei nye fylkeskommunane.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sett høyringsfrist til 9. mai 2018.

Saksvurdering:

Hardangerrådet har hatt dialog arbeidsgruppa for statlege arbeidsplassar (ASA) i nye Ullensvang kommune. Etter vårt syn er det viktig at vår høyringsuttale peikar på at det må verta lagt føringar for korleis dei nye fylkeskommunane skal organisera/plassera dei nye oppgåvene. Dersom dei nye oppgåvene vert knytta opp til den eksisterande fylkeskommunale administrasjonen vil det berre forsterka den skeive utviklinga vi har sett dei seinare åra med auke i talet på fylkeskommunale arbeidsplassar sentralt i fylket samstundes som talet har gått kraftig ned i distriktsregionene.

Hardangerrådet ser det også som viktig å særskilt nemna etablering av statlege funksjonar i Hardanger som det har vore arbeid med i prosjekt over mange år utan at ein så langt har lukkast med konkrete etableringar.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet sende slik høyringsuttale til Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samband med «Regionreformen – Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene»:

Hardangerrådet iks er regionråd for dei 7 kommunane/herada i Hardanger; Eidfjord, Granvin, Jondal, Kvam, Odda, Ullensvang og Ulvik. Hardanger har både byprega område og spreidd bygde område og vi arbeider for å oppretthalda folketal, arbeidsplassar og eit attraktiv utvikling av regionen i ei tid med aukande sentralisering. Hardanger har kommunar der statlege og fylkeskommunale arbeidsplassar gjennom mange år har vorte redusert gjennom nedlegging, omstrukturering og sentralisering.

Hardangerrådet støtter hovudprinsippa og vurderingane som vert lagt til grunn i ekspertutvalet sin rapport. Å flytta oppgåver og ansvar nærare innbyggjarane vil styrka lokaldemokratiet og medverka til betre utvikling av distriktsregionane.

Dei nye oppgåvene som skal overførast til fylkeskommunane må sjåast som eit høve til å styrkja distrikta i dei nye fylka gjennom at dei kan plasserast i regionsenter i fylka istaden for å verta knytt opp til den eksisterande fylkeskommunale administrasjonen.

Hardangerrådet vil særskilt kommentera desse områda i rapporten:

- Barnevern: Vi ser det som viktig at oppgåver innanfor barnevern vert handtert på eit lågast mogeleg nivå og vil difor sjå det som best om dette vert verande i kommunane (interkommunale samarbeid) under føresetnad at kompetanse og økonomiske rammer er tilfredsstillande.
- Klima, miljø og naturressursar: vi ser det som positivt at mynde for å fatta vedtak på dette feltet vert flytta til fylkeskommunen. Det bør etter avklaring om overførte oppgåver frå staten gjerast ein ny gjennomgang av delegasjonsreglementet i fylkeskommunen.
- Helse og levkår: Enkelte av oppgåvene innanfor dette området ivaretek behov hos ressursvake grupper. Det krev at tilboda som vert gjevne er like for heile landet og det kan stillast spørsmål om noko t.d. Statped bør vidareførast som statleg ansvar.

For Hardangerregionen er det viktig å nemna nokre prosjekt det har vore arbeidd med over lengre tid for å etablera statlege funksjonar i regionen. Slik Hardangerrådet ser det er desse prosjekta naturlege å utgreia nærare i samband med førebuing og gjennomføring av den oppgåveflyttinga som rapporten omtalar. Konkrete prosjekt i Hardanger er:

- Norsk jordskiftesenter, Agatunet Ullensvang
- Forvaltning av freda industrianlegg, Odda/Tyssedal
- Nasjonalt fartøyvern, Norheimsund, Kvam

Ekspertutvalet: Nye oppgaver til fylkeskommunane

Bård Sandal

Ekspertutvalet for regionreforma – retningslinjer

Basert på NOU 2000:22 Om oppgavefordelingen mellom stat, fylkeskommune og kommune («Oppgavefordelingsutvalget», sju retningslinjer) har utvalget utledet **fem retningslinjer**:

- 1) Oppgaver bør legges så **nært innbyggerne som mulig**, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en effektiv oppgaveløsning.
- 2) Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, **skal også ha fagmiljøet** tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen.
- 3) Oppgaver som krever utøvelse av **politisk skjønn** og vurdering bør legges til folkevalgte organer.
- 4) Oppgaver som krever stor grad av koordinering/samordning, og/eller oppgaver som har **store kontaktflater** med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan.
- 5) Oppgaver som av ulike årsaker **ikke** skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.

Ytre ramme for utvalget sitt arbeid

Ved behandlingen av Prop. 84 S (2016–2017) understreket flertallet i kommunal- og forvaltningskomiteen (H, Frp, V, Krf) at det er behov for en regionreform som resulterer i større og sterkere regionale folkevalgte enheter som kan ta et **større ansvar** for samfunnsutviklingen i sin region. Flertallet legger til grunn at de nye regionene vil kunne påta seg flere oppgaver som hittil har tilfalt staten og/eller fylkesmannen, jf. Innst. 385 S (2016–17).

Under behandlingen av Meld. St. 22 (2015–2016) sier komiteens flertall (Ap, H, Frp, Krf, Sp, V) at regional **stat/fylkesmannen** i utgangspunktet skal ha ansvar knyttet til tilsyn, kontroll og beredskap og noen veiledningsoppgaver. Oppgaver som legger til rette for bruk av politisk skjønn skal som hovedregel legges til regionalt folkevalgt nivå, jf. Innst. 377 S (2015–2016).

Utvalget skal legge til grunn den **nye fylkesinndelingen** og skal vurdere oppgaver og myndighet utover det Stortinget konkret har sluttet seg til at skal overføres til fylkeskommunene etter Stortingets behandling av Prop. 84 S (2016–2017).

Figurtenking (clustere)

Næring, kompetanse og integrering (I)

- **Oppdragsgiveransvar** for minst halvparten av det offentlige midler som i dag forvaltes av Innovasjon Norge. Eierandel i Innovasjon Norge på mellom 50 og 66 prosent.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Siva. **Siva nedlegges.**
- Ansvar for om lag halvparten av det offentlige innsats for **næringsrettet forskning** som i dag ligger til Forskningsrådet. Midlene forvaltes etter modell av Regionale forskingsfond.
- Ansvar for Regionalt bygdeutviklingsprogram som i dag ligger til fylkesmannen. Midlene til investeringer og bedriftsutvikling i landbruket (**IBU-midlene**) overføres til fylkeskommunene fra Landbruks- og matdepartementet.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Distriktssenteret. **Distriktssenteret nedlegges.**

/ framh.

Næring, kompetanse og integrering (II)

- Ansvar for om lag halvparten av midlene over tilskuddsordningen «**Arktis 2030**» som involverer nordnorske aktører overføres til fylkeskommunene i Nord-Norge. Ansvaret ligger i dag til Utenriksdepartementet.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene knyttet til **karriereveiledning** som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV.
- Ansvar for å legge til rette for opplæring og utdanningstiltak som ikke er finansiert over ordinære bevilgninger til universiteter og høyskoler eller over fylkeskommunenes budsjetter til videregående opplæring og fagskoler. Det omfatter blant annet ulike tilskudd som i dag ligger til Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver i Kompetanse Norge kan overføres til Utdanningsdirektoratet.
Kompetanse Norge nedlegges.
- Ansvar for store deler av oppgavene som i dag ligger til IMDi. Gjenværende oppgaver av nasjonal karakter kan overføres til ansvarlig departement. **IMDi nedlegges.**

Klima, miljø og naturressurser

- Ansvar for **klima- og miljøoppgavene** som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av forurensingsområdet og oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage.
- Myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til **utbygging** av vannkraft på 1-10 MW og **vindkraft** over 1 MW/fem turbiner som i dag ligger til NVE. Fylkeskommunene kan benytte NVE i saksbehandlingen.

Samferdsel

- Ansvar for kjøp av **fylkesinterne togruter** og kjøp av togruter mellom henholdsvis Østfold/Akershus/Buskerud, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo, som i dag ligger til Jernbanedirektoratet. Ansvar for **grenseoverskridende togruter** forutsetter et nært samarbeid mellom fylkeskommunene, for eksempel ved at Østfold, Akershus og Buskerud tar et vertskommuneansvar som det største jernbanefylket.
- Ansvar for forvaltning av tilskudd til utbygging av **bredbånd** som i dag ligger til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Kultur og kulturminnevern

- Ansvar for prosjektmidler og driftsstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal eller regional karakter som i dag ligger til **Norsk Kulturråd**.
- Ansvar for samtlige institusjoner innenfor kapittel 323 *Musikk og scenekunst*, post 60 *Landsdelsmusikere i Nord-Norge*, post 71 *Region-/landsdelsinstitusjoner* og post 73 *Region- og distriktsopera* som i dag ligger til **Kulturdepartementet**. Fra post 70 under samme kapittel overføres Den Nationale Scene og Bergen Filharmoniske Orkester. Flertallet av tilskuddene som finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslår også overført.
- Ansvar for **flertallet av museer** som finansieres over kapittel 328 *Museum og visuell kunst*, post 70 *Det nasjonale museumsnettverket*. Flertallet av tilskudd som i dag finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslås også overført.
- Ansvar for **investeringsmidler** tilhørende ovennevnte institusjoner innen musikk, scenekunst og museum som i dag ligger til Kulturdepartementet (kapittel 322 *Bygg og offentlige rom*, post 70 *Nasjonale kulturbygg*).
- Ansvar for forvaltning av **spillemidler til kulturbygg**, Den kulturelle skolesekken, Frifond, Musikkutstyrsordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafttak for sang og Ordningen for historiske spill som i dag ligger til Kulturdepartementet.
- Ansvar for forvaltning av **spillemidler** på biblioteks-, arkiv- og museumsfeltet som i dag ligger til Nasjonalbiblioteket, Arkivverket og Kulturrådet. Spillemidlene til idrettsanlegg i kommunene foreslås fordelt direkte til fylkeskommunene uten forutgående behandling i Kulturdepartementet.
- Ansvar for hovedmengden av **førstelinjeoppgaver på kulturminnefeltet** som i dag ligger til Riksantikvaren. Ansvaret for relevante tilskuddsordninger foreslås lagt til fylkeskommunene.

Helse og levekår

- Ansvar for **folkehelseoppgavene** som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av oppgaver knyttet til tilsyn. Ansvar for tilskuddsordninger med relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid som i dag ligger til Helsedirektoratet og fylkesmannen.
- Ansvar for pedagogiske-psykologiske støttetjenester (PPT) som i dag ligger til Statped. Ansvar for statens spesialskole i Skådalen foreslås overført til Oslo kommune som må ivareta et landsdekkende tilbud. Øvrige oppgaver i Statped kan overføres til Utdanningsdirektoratet. **Statped nedlegges.**
- Ansvar for **barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og adopsjon** som i dag ligger til Bufetat. (Ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under femten år forblir statlig). **Bufetat nedlegges.**
- Ansvar for **familievernet** som i dag ligger til Bufetat.

Ekspertutvalet sine forslag om regional planlegging:

- å tydeliggjøre og forankre **statens plikt** til deltakelse og oppfølging av regionale planer i plan- og bygningsloven.
- å vurdere hvordan **fylkesmannen kan innta en tilsynsrolle** overfor statlige etater med hensyn til faktisk deltakelse i planprosesser og oppfølging i tråd med plan- og bygningsloven.
- å utvikle fastere prosedyrer for å sette samfunns mål for **KVU-arbeidet** i den innledende idéfasen i KS-systemet, og for tilsvarende prosesser for vurdering av andre store statlige investeringer.
- at **regionale planbestemmelser videreutvikles** og formidles som et virkemiddel for en langt større bredde av temaer enn hvordan det brukes i dag.
- at det i plan- og bygningsloven åpnes for at fylkeskommunen (etter anmodning fra aktuelle kommuner eller pålegg fra staten) i tillegg til staten kan **tre inn i myndigheten til kommunestyret** og utarbeide plan etter bestemmelsene for kommunal plan med juridisk bindende virkning. Dette er aktuelt for særskilte geografiske områder eller tema, eller for gjennomføring av viktige statlige eller regionale utbyggings-, anleggs- eller vernetiltak som strekker seg over flere kommuner.
- at staten aktivt bruker muligheten til å gi **tydelige nasjonale forventninger** til regional planlegging som virkemiddel for gjennomføring av nasjonal politikk.

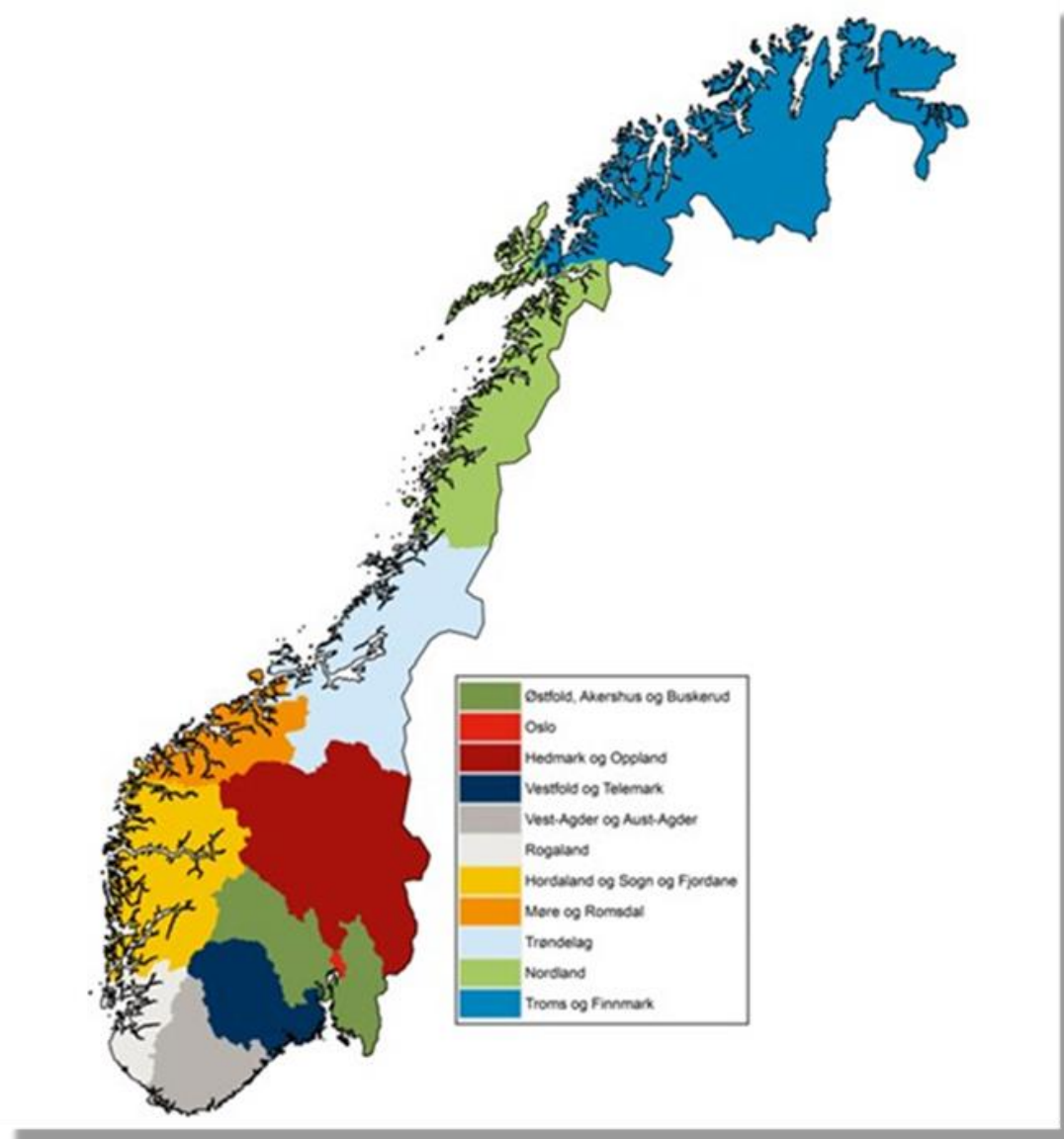
Høyring av rapporten

- Høyring 3 månader, til 9 mai 2018.

Regionreforma

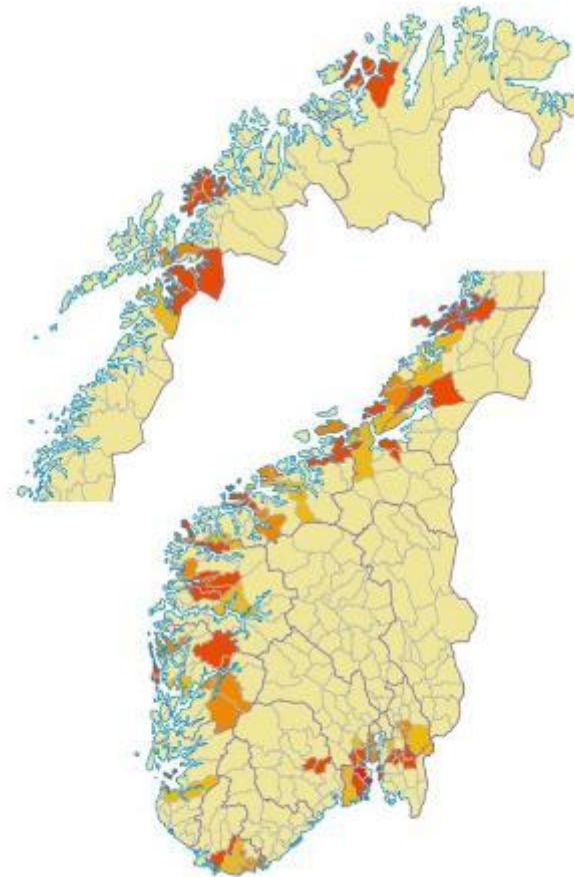
Status – etter dei nasjonale vedtaka

- Frå 428 til 356 kommunar (- 17 %)
119 gamle vert 47 nye
309 vert uendra (72 %)

Hord.: 33 til 25 (- 24 %)

S&Fj.: 26 (25) til 18 (- 31 %)

- Frå 59 (58) til 43 kommunar (- 27 %)
25 gamle vert 10 nye
34 vert uendra (57 %)

Så mange bur i ny kommune:

Hordaland: ca. 120 000 (23 %)

Sogn og Fj.: ca. 62 600 (57 %)

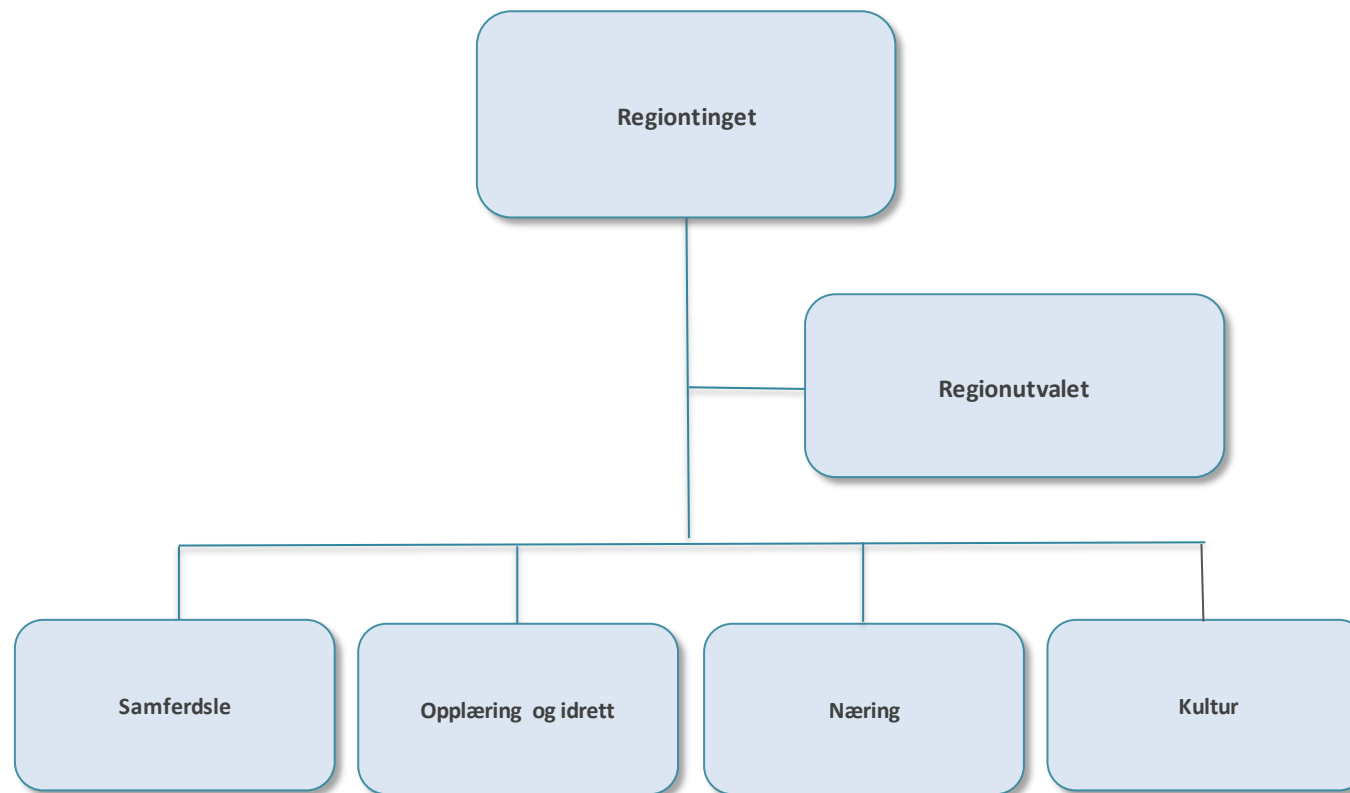
- Fjell + Sund + Øygarden Øygarden kommune
- Radøy + Lindås + Meland [Alver] kommune
- Fusa + Os Bjørnafjorden kommune
- Jondal + Odda + Ullensvang Ullensvang kommune
- Granvin + Voss Voss herad

*Grensejustering:
Ullensvang*

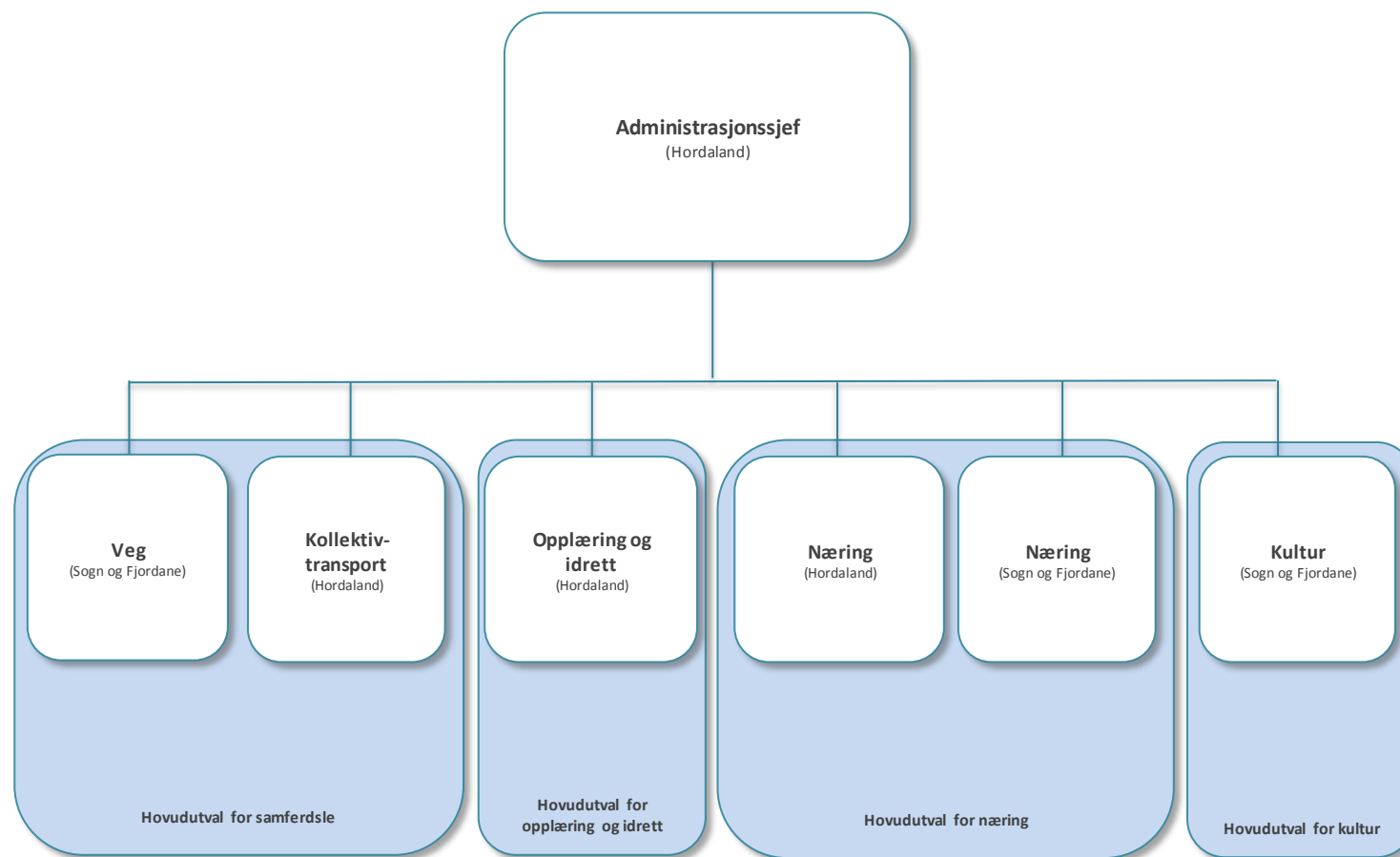
***Kven står utanfor
Sunnhordland
Bergen (og austover)
kraftkommunar***

Intensjonsplanen, politisk organisering

Intensjonsplanen, administrativ organisering

Regionreforma, tidslinje

- Stortingsmelding struktur, påsken – 17
- Stortinget, strukturvedtak, 08.06.17
- 4. kvartal 2017
 - > Sekretariat etablert
 - > Fellesnemd (FN), konstituert
- 1. kvartal 2018
 - > Partssamansett utval (PSU), konstituert
 - > Prosjektgrupper, fylkesvåpen, rekruttering prosjektleiar – arbeid starter
 - > Budsjett samaslåing, MNOK 30
 - > Rapportering budsjett og økonomiplan 2018/-19 til KMD
- 2. kvartal 2018
 - > PSU og FN, vedtak omstillingsavtale
 - > Tilsetjing prosjektleiar
 - > Politisk hovudstruktur, vedtak
 - > Stortinget, avklaring namn
- 3. kvartal 2018
 - > Godkjenning av reglement og delegering for politiske organ
- 4. kvartal 2018
 - > Administrativ toppleiving, tilsetjingsprosess
- 1.kvartal 2019
 - > Tilsetjing andre leiarar
 - > Budsjett 2020, prosess startar
 - > Endeleg organisering, avklaring
- 3.kvartal 2019
 - > Val av nytt fylkesting
- 4.kvartal 2019
 - > Nytt fylkesting avløyser FN

Møtedato 26.04.2018

Saksansvarleg Jostein Eitrheim

HR-sak 18/18 Restmidlar Regionalt Næringsfond for Hardanger
Prinsipp for tildeling av midlar i samband med
framtidige søknader

Saksvedlegg:

1. Strategi og retningsliner for Regionalt Næringsfond Hardanger

Saksutgreiing:

Regionalt Næringsfond for Hardanger vart avslutta i 2015. Gjennom handsaming og vedtak i HR-sak 11/18 i Hardangerrådet 22.03.2018 vart det tilbakeført til fondet løyvde midlar til prosjekt som ikkje er gjennomførte eller oppstarta i samsvar med framdrift oppgjeve i søknad og krav til framdrift ifm løyving.

I saksutgreiinga for HR-sak 11/18 går det fram kva tidsramme som er sett for at prosjekt ikkje har god nok framdrift:

I samband med tildelingar av midlar gjennom RNH har det vorte gjeve informasjon om vilkåra for tilsegn av midlar gjennom fondet. I desse vilkåra går m.a. fram:

*Tilsegn om fondsmidlar frå RNH skal normalt trekkjast inn etter 18 månader, dersom tiltaket ikkje er starta opp. Før utbetaling skal søkjar dokumentera fullfinansiering.
Tildelte midlar kan krevjast tilbakebetalte dersom dei ikkje er nytta etter føresetnadene i søknaden.*

Saksvurdering:

Dei frie midlane i fondet kan slik administrasjonen ser det forvaltast etter ulike prinsipp:

1. Midlane kan lysast ut med søknadsfrist og tildelast etter same reglar som var gjeldande for Regionalt Næringsfond for Hardanger (RNH)
2. Midlane kan lysast ut etter same reglar som pkt 1. men med maksimalt stønadsbeløp kr 50.000 som samsvarer med maksimalt stønadsbeløp frå Etablerarfond Hardanger.
3. Midlane kan stå som ein disponibel kapital som ein kan nytta om det kjem søknader som fell innanfor retningslinene for RNH.
4. Hardangerrådet kan gjera vedtak om særskilte næringar som skal prioriterast ved tildeling.

Hardangerrådet vert bede om å drøfta prinsippa og gjera vedtak i saka.

Status for sum frie midlar vert lagt fram i møtet.

Framlegg til vedtak:

Saka vert lagt fram uten framlegg til vedtak.

REGIONALT NÆRINGSFOND HARDANGER. Vedteke korrigering pr 04.12.2008

I. Strategisk plan.

Bakgrunn:

Hardanger har mellom anna framtidsorientert industri, pulserande kulturliv, spennande reiseliv, spisskompetanse i fruktnæring. Hardanger har for lite av gründerånd og etablerarkompetanse.

Mål:

RNH skal medverka til å løysa ut verdiskapingspotensialet i Hardanger ved å leggja til rette for og gi støtte til næringsutvikling og etablerartiltak i regionen.

Strategiar:

RNH får si tildeling frå Hordaland Fylkeskommune og skal gjennom sine vurderingar av vidare støtte til næringsutviklinga i Hardanger reflektera ei til ei kvar tid gjeldande prioriteringar i Regionalt Utviklingsprogram for Hordaland.

Attraktive og aktiv lokalsamfunn er avgjerande for at folk skal trivast og rekruttera naudsynt kompetanse for næringsliv og etablering..

Dersom følgjande område ikkje er med i gjeldande RUP, så skal RNH leggja slike spesifikke lokale prioriteringsområde til grunn:

1. Nyskaping og kompetanse.

Nye arbeidsplassar i tradisjonelle og utradisjonelle næringer basert på naturgjevne og menneskelege ressursar er hovudmålsetjinga for RNH. Hardanger skal ta del i den innovasjon som kjem fram gjennom kreative kunnskapsbaserte tenesteytarar og stimulera nettverk, nyetablering og til auka etterspørsel etter tenester.

I ein region utan høgskule skal me leggja til rette for tilflytting av kompetansearbeidsplassar. Viktig er det også å setja fokus på fagutdanning samt etter- og vidareutdanning.

2. Industri og Internasjonalisering.

Gjennom å utnyttta nettverket i industri, kultur og reiseliv, samt aktiv kontakt med VestNorsk Brüsselkontor, skal næringer og kommunar i Hardanger vera aktive internasjonale aktørar.

3. Landbruksbasert Bygdeutvikling.

Landbruket er eit av dei bærande elementa i næringsstruktur og landskapspleie i Hardanger. Landbruket representerer verdiskaping for samfunnet langt ut over talet på direkte sysselsette i næringa. Reiselivet er avhengig av eit levande landbruk. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttast til næringsutvikling og busetjing.

4. Kulturbaserte næringer

Hardanger har dei beste føresetnader for å skapa næring på grunnlag av tradisjonelle og moderne kulturytringar. Levande tradisjonar og blømande kunstuttrykk må stimulerast til nye inntekspotensiale og næringer med bakgrunn i Hardanger. Kulturbaserte næringer er også gode døme på meirverdien Hardanger gir sine innbyggjarar og gjester.

5. Reiseliv.

Hardanger er eit av dei fremste reisemåla i Noreg og del av Fjordane som utpeika det internasjonalt beste reisemålet. Hardanger vil utnytte synergiane mellom reiseliv, landbruk og kultur til nyskaping og vidareutvikling av Hardanger produkt- og merkenamn.

II . Retningsliner.

Styre:

RNH skal ha eit styre på 9 medlemmer. Regionrådet (ordførarane) i dei 7 Hardangerkommunane/herada og 2 frå lokalt næringsliv.

Sakshandsaming.

- Dagleg leiar i Hardangerrådet er ansvarleg for sakshandsaminga. Hardangerrådet kan leiga dette hos næringssselskap eller kommunar i Hardanger. 20% av årleg fylkeskommunale tildelte midlar kan årleg verta sett av til oppbygging av RHN frå 2004. Renteinntekter og anna avkasting vert årleg tillagt fondet.
- Regionalt Næringsfond Hardanger vert lyst ut og tildelt 1 gong i året med søknadsfrist 01.09 frå og med tildelinga i 2009.
- Tilsegn om fondsmidlar frå RNH skal normalt trekkjast inn etter 12 månader, dersom dei ikkje er utbetalte.
- Tildelte midlar kan krevjast tilbakebetalte dersom dei ikkje er nytta etter føresetnadene i søknaden.

Forvaltningsprinsipp.

- RNH skal gje tilskot til tiltak i dei 7 Hardangerkommunane. Om tiltaket også har verknad for nabokommunar til Hardanger, er dette ikkje til hinder for støtte.
- RNH kan nyttast til støtte til prosjekt i regi av kommunar og kommunale verksemder. RNH kan ikkje nyttast til drift eller investering for kommunar eller kommunale verksemder.
- RNH kan nyttast til etablerarstøtte, prosjektstøtte, forstudie og utgreiingar i einskildverksemder, men ikkje til investering i bygg/faste installasjonar eller drift. RNH skal forvaltast i best mogeleg koordinering med kommunale næringsstøtteordningar. Søknader som gjeld heile regionen må først vurderast av RNH før kommunal handsaming. Av omsyn til samordning , må det i søknaden koma fram kva finansieringskjelder som vert omsøkte.
- Tilsegn frå RNH vert utbetalt med 50 % av summen ved oppstart av omsøkt tiltak og 50 % når det er levert revidert rekneskap som viser bruken av midlane.
- Tilskot inntil 20.000 kr kan utbetalast i ein sum.
- Tiltak med bruttobudsjett under 50.000 kr slepp ordinær revisorplikt frå autorisert revisor. Internrevisjon skal krevjast.
- Tiltak som har regionalt perspektiv skal prioriterast ved tildelingar frå RNH. Eit forprosjekt må vera på regionalt nivå, ikkje lokalnivå.
- Ved vurdering av tilsegn RNH skal ein leggja vekt på realismen for gjennomføring.

Møtedato 26.04.2018	Saksansvarleg Jostein Eitrheim
---------------------	--------------------------------

**HR-sak 19/18 Regional Næringsstrategi for Hardanger
Kjøp at rettigheit til å nytta planen**

Saksvedlegg: 1. Regional Næringsstrategi for Hardanger
2. Brev frå Hardanger Næringsråd

Saksutgreiing:

Hardanger Næringsråd leverte i 2015 rapporten «Regional Næringsstrategi for Hardanger». Rapporten var finansiert gjennom støtte frå Hordaland fylkeskommune, kr 160.000 og Hardangerrådet v/Regionalt Næringsfond, kr 100.000 tilsaman kr 260.000.

Arbeidet med utarbeiding av denne rapporten vart gjennomført av Næringshagen i Odda på oppdrag frå Hardanger Næringsråd.

Diverre gjekk dette arbeidet med kr 128.385 i underskot. Forklaringa på dette kan oppsummerast med:

- Det var stor entusiasme regionalt for å få utarbeidd denne rapporten og aktivitetsnivået var svært høgt i prosessen.
- Undervegs i arbeidet signaliserte Hordaland fylkeskommune at det i løpet av våren 2014 skulle koma eit utfordringsnotat frå «Ideas2Evidence» som skulle gje prosjektet bakgrunnsmateriale for rapporten. Dette notatet vart forseinka og førte til at arbeidet med rapporten vart meir omfattande enn føresett.

Hardanger Næringsråd fekk først positive signal frå Hordaland fylkeskommune om at ein der var positiv til å dekkja dette underskotet, men seinare vart dette endra til det motsette. Dermed står dette underskotet som eit uoppgjort mellomverande mellom Hardanger Næringsråd og Næringshagen i Odda.

Hausten 2017 vart det teke initiativ frå Hardangerrådet overfor Hardanger Næringsråd med tilbod om at Team Hardanger kunne vera den møteplassen næringsorganisasjonane i Hardanger planla at Hardanger Næringsråd skulle vera, men som aldri vart slik i praksis.

Samtalane førte til at styret i Hardanger Næringsråd valde å leggja ned organisasjonen i årsmøtet 12.12.2017.

Team Hardanger har hatt sitt første møte saman med næringsorganisasjonane i Hardanger og samarbeidet vil verta følgt opp med nye møter og prosjekt som ein vert samde om.

Saksvurdering:

«Regional Næringsstrategi for Hardanger» er ein plan som vil vera ein god reiskap i det vidare næringsutviklingsarbeidet i Hardanger. Planen er det nedlagte Hardanger Næringsråd (HN) sin eigedom. Om planen skal nyttast av Team Hardanger i samarbeid med næringsorganisasjonane i Hardanger må ein ta stilling til eigarskapen til rapporten og evt. kjøpa denne frå (HN)

I brevet frå HN (vedlegg 2) vert slik formulering knytta til overtaking av eigarskapet til rapporten:

1. Hardangerrådet inngår avtale med NiO med økonomisk kompensasjon og viderefører prosjekt «*Regional Næringsstrategi*» for kr 125.000.- eller avtale.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet v/Team Hardanger løyver kr 50.000 som økonomisk kompensasjon for overtaking av eigarskap til rapporten «Regional Næringsstrategi for Hardanger»

Løyvinga vert dekkja gjennom restmidlar Regionalt Næringsfond.

Regional Næringsstrategi for Hardanger

Vedteken i styret for Hardanger Næringsråd 13.01.15

Sluttstilt 18.02.15 etter faktasjekk i kommunane

Innleiing

Du sit no med Hardanger Næringsråd sine innspel til ei positiv og samla, vidare utvikling av næringslivet i Hardanger i hendene – *Regional Næringsstrategi for Hardanger*.

Signala undervegs i dette arbeidet har vore tydelege på at *Regional Næringsstrategi for Hardanger* skal vere eit kortfatta og konkret dokument, det skal vere handlingsretta og ha eit tematisk fokus – sidan næringa ikkje ser kommunegrensar.

Føremålet med *Regional Næringsstrategi for Hardanger* er å bidra til ein god og dekkjande prosess i forkant av *Regional Utviklingsplan for Indre Hordaland*, og sikre at næringa og kommunane vert høyrde. Ein felles, tydeleg næringsstrategi kan vidare skape eit større regionalt engasjement og styrkje utviklingspotensialet innan dei ulike næringane. Næringsstrategien vil setje fokus på utfordringar i regionen, og leggje grunnlaget for eit enda sterkare næringsliv i framtida. Ein ynskjer òg å sjå ei utjamning av ressurstilførsla til indre strom i forhold til kystområde i Hordaland.

Næringsstrategien sitt geografiske verkeområde er dei sju Hardangerkommunane. *Regional Næringsstrategi for Hardanger* gjeld for perioden **2015 – 2022, i 8 år**. Revidering skjer etter 5 år.

Hardanger Næringsråd har motteke kr. 100 000 i støtte frå Regionalt Næringsfond Hardanger og kr. 160 000 frå Hordaland fylkeskommune (HNN-programmet) til strategiarbeidet, og takkar for stønaden.

Vi vonar at *Regional Næringsstrategi for Hardanger* skal verte eit nyttig verktøy for utviklinga i Hardanger, både for verksemdene, for kommunane og nytt og eksisterande næringsliv. Vi har stilt spørsmåla: «Korleis kan vi gjere oss attraktive for nye verksemdar? Kva for utviklingspotensial og mogelegheiter ser næringa sjølv? Kva vil vi? Kva kan vi få til saman?»

Hardanger ligg på 55. plass i Nærings-NM. Om vi står saman i regionen vår og er tydelege på kva vi ynskjer å få til, internt og ute, har vi tru på at framtida vert fruktbar for næringslivet i Hardanger.

Odda, 15. desember 2014

Torleiv Ljones
Styreleiar, Hardanger Næringsråd

Liv Eirill Evensen
Prosjektleder, Næringshagen i Odda

Bakgrunn

Initiativet til ein Regional Næringsstrategi for Hardanger kom frå Hardanger Næringsråd i 2012. Ein såg behovet for «ein regional næringsplan», som det då vart kalla, for å samle næringa og sjå på kva en kunne få til saman.

I juni 2013 kom det fyrste vedtaket som gjaldt næringsstrategien i Hardangerrådet : *«Hardanger Næringsråd skal leggje fram eit framlegg til plan.»*

Eit nytt vedtak kom i mars 2014 knytt til prosjektskisse, innhald og finansiering.

Under drøfting med Hordaland fylkeskommune i januar 2014 kom partane fram til at dokumentet skal heite «Regional Næringsstrategi for Hardanger».

Næringsstrategien vil gje innspel vidare til Utviklingsplan for Indre Hordaland saman med Regional Bustadstrategi og andre sentrale dokument.

Det vart oppretta ei styringsgruppe med representantar frå Hardanger næringsråd, næringa, Hordaland fylkeskommune og Hardangerrådet:

- * Heidi Bjønnes Larsen, repr. Hordaland fylkeskommune, Næringsavdelinga
- * Torleiv Ljones, repr. Hardanger Næringsråd
- * Ranveig Capjon, repr. Hardanger Næringsråd
- * Jon Olav Heggseth, repr. næringa
- * Sjur Ove Svartveit, repr. næringa
- * Leiv Vambheim, Hardangerrådet, repr. kommunane.

Prosjektleiing har vore leigd inn frå Næringshagen i Odda.

Hardanger er ein region med eit breitt og variert næringsliv. «Hardanger har mellom anna framtidsorientert industri, pulserande kulturliv, spennande reiseliv, spisskompetanse i fruktnæring.» (Regionalt Næringsfond Hardanger.)

Hordaland fylkeskommune, innsatsområde næring 2014:

- Energi
- Maritime næringar
- Marin sektor
- Reiseliv
- Landbruk
- Medie- og kulturbasert næringsliv

Tematisk oppdeling, Hardanger Næringsråd, Regional Næringsstrategi:

- Industri
- Energi
- Reiseliv og kultur
- Handel, kontor og servicenæring
- Marin og maritim næring
- Landbruk og skogbruk
- Entreprenørar, bygg og anlegg

Regjeringa sine fem satsings-
næringar:

1. Energinæringa
2. Miljøteknologi
3. Maritime næringar
4. Marine næringar
5. Reiseliv – regjeringa sin strategi
– Destinasjon Noreg

Gjennom 2014 har vi arbeidd intensivt med å hente inn innspel til næringsstrategien.

- Vi har gjennomført møte med kvar kommune med gjennomgang av planstatus, status for næringsareal, særskilte styrkar og utfordringar i den einskilde kommune – med meir.
- Vi har også teke kontakt med sentrale nabokommunar, Etne, Kvinnherad og Voss, for å sjå korleis naboane våre ser på oss, og om dei har innspel og forslag til samarbeid.
- Vi har invitert næringa til temasamlingar med tematisk gjennomgang av dei ulike næringane, henta inn innspel og lagt til rette for drøfting av sentrale problemstillingar: utfordringar, mogelegheiter og ressursar i regionen.

Hovudmål ved Regional Næringsstrategi for Hardanger:

- Ei positiv folketalsutvikling i Hardanger.
- Eit sterkt og konkurransedyktig næringsliv som gjev synergjar og hentar ut det fulle potensialet sitt.
- Regional Næringsstrategi for Hardanger vil bidra til å motverke den asymmetriske utviklinga vi kan sjå mellom kystkommunane og dei indre stroka i Hordaland.

Hovudstrategiar ved Regional Næringsstrategi for Hardanger:

- Vidareutvikle styrkar i næringslivet.
- Ta tak i utfordringar det er mogeleg å gjere noko med.

Industri – positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- Industriklyngeutvikling innan SUBSEA.
- Gode framtidsutsikter for smelteverksindustrien.
- God utnytting av vasskrafta i fleire ledd.
- Eksportverdien frå distrikta til byane er enorm og bør synleggjerast.
- Utanlandske eigarar investerer i Noreg når rammene er føreseielege. Utryggleiken må ikkje verte for stor.
 - Vår føremon ligg her:
 - Tilgang på kraft til føreseielege prisar.
 - Utdanningsløpet i Noreg.
 - Politisk stabilitet – Noreg vert oppfatta som stabilt.
- Stabil arbeidsstokk med høg kompetanse.
- Lågpressområde – dette er ein fordel for konkurransedyktig industri. Rimelege hus, kort veg til jobb.
- «Sentral» plassering aust – vest.
- Kort pendlaravstand, bedrifter hentar inn tilsette frå ei rekkje kommunar.

Industri – utfordringar og ynske

- Rekrutteringsbehov og -utfordringar.
 - Fokus på jobb nummer to (for partnar til industriarbeidaren) innan skule, sjukehus, Nav, privat næringsliv med vidare.
 - Familien til den tilsette skal også trivast i miljøet, og borna på den lokale skulen.
 - Behalde attraktive tilsette, lekkasje t.d. til oljeindustrien.
- Kapitaltilgang for bedrifter i vekst.
- Infrastruktur og samferdsle. Lite effektive vegar, farleg/utrygg ferdsel, lite positivt å sjå av utvikling/planar.
 - Traséval og utbetringar.
- Klimautfordringane. Kva skal til for å møte desse?
 - Omlegging av produksjonen for å redusere CO²-utslipp er ekstremt kostbart.
 - Behov for forskning og gjennomføring.
 - Ynske om statleg hjelp økonomisk for å nå klimamåla.
 - Ein er avhengig av ressursar frå ENOVA og Innovasjon Noreg – støtte til utvikling.
- Sentrumsutvikling.
- Hardanger vert attraktivt ved tilgang på kompetansearbeidsplassar.
- Ynske om betre marknadsføring og ei samla synleggjering av regionen.
- Det er behov for ein meir resultatorientert diskusjon i det offentlege rom. Mindre symbolpolitikk.
- Det er behov for større forståing for industrien sine produkt. Desse kan ikkje erstattast.
- For å halde på produksjonen i Noreg må vi verte meir og meir dyktige – ta dei vanskelege oppgåvene sjølv.
- Om industrien ikkje får tilgang til gode rammeavtalar for straum, går ikkje kabalen opp.
- Ein sterk og målretta skule er ein føresetnad for at Hardanger skal lukkast. Yrkesopplæring tilpassa behov i næringslivet er viktig.
- Fokus på målbare resultat i utviklingsarbeid.
- Industri er ein av grunnpilarane i Hardanger. Industriarbeidsplassar er m.a. med på å oppretthalde landbruket. Hardanger må tørre å seie at vi også «er» industri. Vi må vise kva vi vil få til.
- For å arbeide for rammevilkåra for industrien bør det knytast band mellom dei fire smelteverka i området.
- Industriklyngjeutvikling.
- Fleire TAF-linjer på vidaregåande skule (Teknisk Allmennfagleg linje).

Energi - positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- Vasskraft står tilnærma åleine i energinæringa i Hardanger. Det er store utbyggingsmogelegheiter mange stader.
- Småkraftdrift kan bidra til å oppretthalde busetnad og tradisjonelt landbruk.
- Kraftprosjekt gjev verdiskaping for kommunar og regionalt næringsliv.
- Vasskraft er grøn, fornybar energi. Dette er det lett å gløyme i utbyggingsdebatten.
- I Hardanger finst politikarar, kommunetilsette og grunneigarar som vil og viser at dei vil – dette er ein klar føresetnad for å få til utbygging.
- Utbyggingsprosjekt er med på å understø EU/EØS-pålegg om at medlemslanda skal auke andelen sin av fornybar energiproduksjon.
- Dei lokale selskapa som kommunane eig er viktige kompetansearbeidsplassar, og gjennom overskot gjev dei gode tilskot til offentleg velferd.

Energi - utfordringar og ynske

- Utbyggingssøknader må finregnast – går prosjektet verkeleg i pluss? Utryggleik hydrologi / investeringar.
- Når investere, og kor mykje? Utryggleik knytt til konsesjonssøknader og handsamingstid.
- Konsesjonshandsaming tek lang tid. Om det tek 4-5 år å få svar, vert dette ein for krevjande prosess for mange utbyggerar.
- Dei «trygge» søknadene går fortare gjennom, medan dei som er knytt opp mot verna vassdrag eller sideelvar til desse pluss randsoner vert nedprioriterte.
- Grøne sertifikat, ei støtteordning for utbygging av fornybar energi: fører til prioritering av enkle prosjekt som raskt kan realiserast? Men er det dei rette prosjekta som vert prioriterte?
- Tala syner at NVE har vorte strengare i konsesjonshandsaminga – etter forholda ser vi fleire avslag enn tidlegare.
- Det er problematisk at ein klage på ein løyvd konsesjon får full handsaming i systemet inkludert høyring – sjølv om det ikkje kjem fram nye moment i klagen.
- Nettkapasitet mot overliggjande nett. Det er viktig å investere i nytt nett, slik at prosjekt kan verte realiserte til gode for lokale aktørar. Småkraft ut på nett.
- Jo større aktør ein står ovanfor, desto vanskelegere å få tilknytning til nett.
- Det er i dag store verneområde i regionen. Dei områda som ikkje er omfatta av vern bør kunne vurderast for utbygging.
- Eigarar treng handlingsrom og større leveringstryggleik over tid.
- Framtidige endringar i energiforsyninga i Noreg vil kunne føre med seg kostnadseffektivisering og færre tilsette. Det vil kome krav om betre leveringskvalitet til lågare pris.
- Undersøkje moglegheitene for pumpekraftverk.
- Framtida er energifleksibel med kommunikasjon mellom kunde og kraftleverandør. Omstilling må til om en ikkje skal verte akterutseilt på løysingar.
- Innføring av AMS, Avansert Måle- og Styringssystem hos kundane er på gang. Her vil det kome ein kostnad for kvar husstand.
- Ny vurdering av verna vassdrag og randsoner av verneområde. Kan utbyggingar gjerast utan å skada verneinteresser?
- Behalde og foredle straumen i Hardanger som ein regional ressurs.

Reiseliv- og kulturnæringar - positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- Kunstnarbustader i Hardanger er eit pre.
- Hardanger – Berlin-satsinga er positiv for kunstnarar i Hardanger.
- Vi har eit stort og rikt festivalliv med nasjonale kvalitetar og ambisjonar.
- Vi er profesjonelle på kurs- og konferansefronten (hotellfasilitetar og kjøken).
- Hardanger er inspirerende som motiv, både før og no.
- Mange kjente kunstnarar frå Hardanger, desse er gode ambassadørar.
- Mange gode, kommunale kulturskular.
- Mange film- og TV-innspelingar i Hardanger skapar blest.
 - Film Location Hardanger
- Merkevaren «Hardanger» er sterk og samlande. Naturen og kulturlandskapet er det turistane helst vil sjå. Namnet Hardanger er eit kvalitetsstempel for tilbod innan kultur og reiseliv.
- Vi har 1200 reiselivsårsverk i Hardanger. Næringa genererer over ein milliard kroner kvart år.
- Vi har eit sterkt organisasjonsliv. Dugnadsanden lever framleis!
- Industrihistoria i Hardanger. Industribyane gjev ein ekstra dimensjon til Hardanger som reiselivsprodukt. Hardanger er knytt opp mot det internasjonale reiselivsnettverket ERIH (European Routes of Industrial Heritage) gjennom Tyssedal.
- Vi har eit nettverk av reiselivsoperatørar knytt til fjell og nasjonalpark.

Reiseliv- og kulturnæringar - utfordringar og ynske

- Turistkontora må få ei avklaring – korleis skal arbeidet organiserast? Interkommunalt selskap? Turistkontora vert «ein kasteball».
- Klare rammevilkår for drift og utvikling er naudsynt, samt marknadsføring.
- Hardangerfjorden kan vere det naturlege samarbeidsområdet innan reiseliv.
- Tilskot frå fylkeskommunen til viktige kulturinstitusjonar kan ikkje vere avgrensa til tre år, her må det til eit føreseieleg, langsiktig utviklingsarbeid.
- Interkommunal kulturskule – med ulike avdelingar?
- Betre organisering av det samla festivallivet vil gi meir pengar ut.
- Vi ser eit stort tap av gjestedøger, reisande frå Tyskland og Nederland.
- Enorme svingingar i dekningsgrad på hotella gjennom året, frå 5 000 overnattingsdøger i januar til 50 000 i høgsesongen. Det er ei stor utfordring å oppretthalde hotella. Kurs- og konferanseverksemda og graden av yrkestrafikk spelar også inn.
- Festivallivet og kulturarrangørar bør tidleg informere reiselivsnettverk og -operatørar om dato og hovudinnhald for festivalar.
- Kunnskapsnivået om ulike besøksstader i Hardanger er generelt låg, her kan styrka marknadsføring gje store utslag.
- Handelsnæringa bør ha fokus på service og opningstider for å møte turistane sine behov.
- Det er viktig å få gjennomslag i støtteapparatet for at kultur er næring.
- Kulturentreprenørar treng rettleiing og nettverk, lik andre entreprenørar.
- Vi må sjå på samanhengen mellom reiseliv, kultur og anna næring, synergjar og symbiose.
- Vi må synleggjere verdien av eit aktivt landbruk som tek vare på kulturlandskapet med reiseliv (t.d. hytteutleige) og opplevingar som attåttnæring.
- Behov for sentrumsnære oppstillingsplassar for bubilar.
- Utvikla eit opplevingsbasert tilbod innan reiselivet. Folgefonna gjev eit godt grunnlag for dette.
- Nasjonalpark-omgrepet er eit kjent merkevareprodukt som kan nyttast betre.

Handel, kontor og service - positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- I Hardanger finn vi verksemder innan handel med ein lang historikk og god vekstevne.
- Ledige kontorbygg finst i alle kommunar.
- Regionssentra er godt utstyrte med serviceverksemder, noko som gjev god grobotn for vekst.
- Store hyttefelt ligg i Hardanger – mange kundar og kjøpegrupper.
- Fritidssegmentet er stort.

Handel, kontor og service – utfordringar og ynske

- Eit levedyktig lokalsamfunn er avhengig av eit minimum av offentlege og private servicefunksjonar.
- Ynske om fleire statlege (kontor-)arbeidsplassar i regionen.
- Logistikk og transport er utfordrande – lite effektive vegar.
- Handelslekkasje til større byar og senter, handelslekkasje til butikkar på internett – tilbudet må verte betre i tettstadene.
- Næringa manglar eit felles marknadsføringsorgan. Fleire bør bruke internett til marknadsføring, nettverk og kundekontakt.
- Heilskapleg miljøprofil trengst i regionen.
- Vi må utvikle næringshagar og kontorfellesskap som stimulerer nyetablering.
- Høghastigheits breiband er ein føresetnad for mange bedrifter.
- Offentlege innkjøpsreglar kan vere ei hindring.

Marin og maritim næring - positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- Vi har sett ei stor utvikling og massiv forskning på miljø og berekraft innanfor marin næring dei siste 20 åra.
 - Utvikla merdar som er rømmingssikre og som lettar handsaming mot lakselus.
 - Landbaserte opptaksanlegg
 - Termolizer – varmehandsaming
 - Leppefisk
 - Utsetjing av post-smolt (500 g - 1 kg) gjev kortare opphald i sjø og mindre fare for rømming.
- Mogelegheiter for å fokusere på miljøretta næringsverksemd – køyre «ei grøn line» i Hardanger.
- Hardanger har eit gunstig klima og gode djupleik-/straumtilhøve for vidare utvikling av marin næring.
- Eigenutvikla batteriferje – Fjellstrand. Mogelegheiter for vidareutvikling.
- Marin og maritim næring sysselset mange, og gjev stor verdiskaping i ytre delar av Hardanger.
- Samarbeid eksisterer mellom marin og maritim næring. (Båtar, tenester, utstyr m.m. vert leverte frå maritime til marine bedrifter.)
- Marknad utanfor regionen, langs heile kysten mot Nordland, for enkelte aktørar innanfor maritim næring.

Marin og maritim næring – utfordringar og ynske

- Det er eit ynske at folk med idear kjem til bedrifta og drøftar desse ideane.
- Drifta i maritim næring er mykje basert på førespurnad og «kortsiktigheit» – korleis få tid og kapasitet til:
 - Effektiv marknadsføring og kontakt mot omverda,
 - Strategisk, langsiktig utviklingsarbeid,
 - Eigenutvikling av produkt?
- Internasjonaliseringa er ei utfordring.
- Det er dyrt å drive mekanisk industri i Noreg. Delar av produksjonen må ofte gjerast utanlands.
- Det er utfordrande å få tak i stabil og kvalifisert arbeidskraft. For mange bedrifter har konkurransen mot oljeretta næringar med høge lønningar vore vanskeleg.
- Ein ser mykje bruk av utanlandsk arbeidskraft i høgsesong.
- Låg oljepris er kritisk for underleverandørar.
- Konjunkturavhengig drift – og alle produsentane har det travelt samtidig.
- Marknaden i nærområdet er avgrensa.
- Godstransport er ei utfordring. Det er ikkje etablert fungerande godsruiter, og leveranse til rett tid er ikkje trygt nok.
- Vidare utvikling i marin næring må skje på ein berekraftig måte, men må utnytte den konkurransefordelen dei gode tilhøva Hardangerfjorden har for oppdrettsnæringa.
- Sonestruktur – Mattilsynet tildeler soner. Brakkleggingstid er viktig. Dette er det vanskeleg å handheve.
- Det er vanskelegare å tilpasse seg sonestrukturen for små aktørar, her må ein samarbeide med større aktørar.
- Vi må ikkje få eit offentleg regelverk som gjer det umogeleg å overleve som eit lokalt, mindre oppdrettsselskap.
- Tradisjonelt fiskeri – korleis ta omsyn til dette? Ulike interessentar nyttar fjorden, og dei er i konkurranse med kvarandre. Fiske (i vassdrag) er eit unikt reiselivsprodukt.
- Ynske om vidareforedling av fisk ved fiskeslakteriet i Strandebarm.

Landbruk og skogbruk - positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- DyrkSmart har gjort eit stort kartleggings- og mobiliseringsarbeid for fruktdyrkarane i regionen.
 - Fruktklienten er utvikla, software som dei tre fruktlagera i Ullensvang er kopla på. Dette gjev oversikt og system.
 - Avtalar om jordleige er utvikla og tekne i bruk (fruktdyrking). Langtidsleige på 25 år. Malen ligg på nett.
- Innovasjon Noreg har bidrege sterkt innan fruktnæringa.
- Det er ingen kvoter på fruktdyrking.
- Marknaden for norsk frukt er bra. 6-pakningar med eple forsvinn raskt frå butikkhyllene.
- Ny salsrekord for frukt sommaren 2014, god kvalitet (godt ver). Når frukta er haldbar går svinnporsenten ned for butikkane óg.
- Hjeltnes Vidaregåande Skule er ein ressurs.
- Norsk Fruktrådgeving Hardanger er ein ressurs.
- Bioforsk er ein ressurs.
- Samdriftfjøs og god mjølkeproduksjon fleire stader.
- Sauehald utnyttar beiteressursane.
- Landbruk og dyrehald held kulturlandskapet ved like – viktig for reiselivet.
- Vestnorsk kulturgran held god kvalitet, god styrke, har lite kvist og fine lengdefibrar. Ein haustar i dag av plantasjane frå 50-60-talet. Vi finn spesielt gode veksttilhøve i regionen vår (Ullensvang, Granvin og Ulvik er særskilt framheva).
- Nærleik til marknaden og til leverandørar i skogbruket er sær positivt.
- Berekraftig drift: tilveksten av skog ligg på 2,5 gonger uttaket.
- Skog er ein fornybar ressurs for bygging av framtida.
- Høg trelastkompetanse i regionen.
- Vi har skogeigarar i regionen som ynskjer å satse på å drive skogen.
- Juletreproduksjon er ei god attåtning i vekst.

Landbruk og skogbruk - utfordringar og ynske

- Det er diverre ein generell mangel på kunnskap om fruktnæringa i skuleverket, hjå innbyggjarar og hjå politikarar.
- Gamle fruktplantasjar er ei utfordring.
- Høg snittalder i fruktnæringa, og det er tungt å rekruttere dei unge.
- Lita avling samanlikna med potensialet, fruktdyrking er ikkje underlagt restriksjonar.
- Ein må få opp produksjonen pr. dekar og spreie fruktdyrkinga meir utover Hardanger.
- Det er ei utfordring å få til tidlege og seine eplesortar, utvide sesongen/salet til å vare lenger enn i ca. 2 månader.
- Folk må få mogelegheita til å velje norsk frukt og norske bær.
- Oppretthalde saue- og mjølkebruka, halde kulturlandskapet vårt ved like.
- Uro knytt til mogeleg innlemming av Sørfjorden fjordlandskap på Verdsarvlista: «Den smale stripa vi har mellom kystsone og bratte fjell treng vi til å leve, bu og drive næring på.»
- Utfordring i skogbruket: nok fagleg arbeidskraft i framtida, med rett løn (lågtlønt arbeid i heile treindustrien).
- Logistikken for å få tømmeret frå stubben og til industrien er ei utfordring.
- Korleis få tak i nok tømmer? Mykje godt tømmer er utilgjengeleg grunna manglande skogsvegnett, for dårlege vegar og for små velteplassar.
- Internt vedlikehaldsbehov på sagbruk. Fleire tusen maskindelar skal gå kvar dag.
- Tørking av trevirke og endeleg fuktprosent er ein fininnstilt og sårbar prosess.
- Vanskeleg å få tak i dei rette klimarasane (f.eks. tysk gran) for klimaet vårt.
- Det offentlege støttesystemet på skogsida er for svakt.

Entreprenører, bygg og anlegg – positive trekk, styrkar, ressursar og resultat i næringa

- Det finst mange små og store aktørar innan bygg, anlegg og entreprenørar i regionen samla.
- Fleire kommunar seier at entreprenørar og enkeltmannsføretak er satsingsområde i kommunen.
- Ein kan få gjort «alt» innan bygg og anlegg lokalt eller regionalt.
- Store konstruksjonsoppdrag har generert mykje kunnskap i verksemdene innan m.a. fagområda veg, bru og tunell.

Entreprenører, bygg og anlegg - utfordringer og ynske

- Alle får mykje å gjere samtidig – konjunktursvingingar.
- Kommunale innkjøpsreglar og handteringa av desse er krevjande, spesielt for små verksemder. Reglane kan også seiast å vere sentraliserande.
- Sertifisering kan vere ei utfordring når bedrifter vil levere til kvarandre.
- Det kan vere vanskeleg å få fram «gründeranden». Er folk svoltne nok?
- Samarbeid mellom små entreprenører er nødvendig for å få store oppdrag.
- Vegring mot å ta oppdrag utanfor nærområdet.
- Små verksemder får ikkje store oppdrag. Her må dei små arbeide saman for å få dei store leveransane.

Kva seier Hardangerkommunane?

- Kommunen skal leggje til rette – initiativet til utvikling må kome frå næringa sjølv.
- Hardanger er eit sterkt reiselivs- og opplevingsprodukt om tilbodet vert marknadsført samla.
- Tilboda i distrikta må oppretthaldast; NAV-kontor, tannhelsetenesta med vidare.
- Statlege arbeidsplassar til Hardanger.
- Vidareutvikling og styrking av eksisterande verksemder er kanskje det viktigaste vi kan gjere.
- Det må visast politisk vilje til næringsutvikling.
- Landbruk, reiseliv, entreprenørar og industri er dei områda som Hardangerkommunane legg størst vekt på i samtale.
- Det er utfordrande å ta imot cruiseturistane på ein god måte.
- Koplinga fjord – fjell er ikkje godt nok utnytta i reiselivet.
- Rammevilkåra for landbruket er krevjande – kan noko gjerast?
- Kommunale innkjøpsreglar er ei utfordring for småbedriftene, og ordninga kan óg seiast å vere sentraliserande.
- Handverksbedriftene er ofte litt for små til å drive økonomisk godt. Vilje til samanslåing?
- Alle kommunane har ikkje aktive næringsråd.
- Samferdsle er ekstremt viktig – betre og meir effektive vegar og betre samband aust – vest og til Bergen.
- Grensestroka mellom kommunane kan vere interessante område for utvikling og samarbeid.
- Fortetting/utvikling av sentera, ivaretaking av landbruksområde.
- Private reguleringsinitiativ er sjeldan vare.
- Ein manglar ofte private, store investorar og interesserte utviklingsaktørar. Etablerarlysta er ikkje sterk nok.
- Ein ser eit kvinneunderskot i gruppa 20-40 år.

Kva seier nabokommunane til Hardanger, Etne, Voss og Kvinnherad?

Etne: Regional orientering på kunde-/leverandørsida er nok i større grad vendt vestover mot Stavanger/Haugesund/Stord/Bergen, men i nokon grad også mot Hardanger.

Klyngeutvikling i retning Hardanger uavhengig av fag er lite sannsynleg, men bransje-/fagspesifikke klynger er like aktuelt i retning Hardanger som andre.

Felles utfordringar med Hardanger innan samferdsle (prioriterte transportkorridorar).

Voss: Samarbeid med Hardanger om «Ski heile året» (felles skikort Voss, Røldal – Myrkdalen – Folgefonn). Det er også samarbeid Voss, Vik, Aurland – Hardangerrådet.

Voss kommune orienterer seg i stor grad mot Bergen når det gjeld næringsutvikling, men har i kommuneplanen eit mål om å styrke samarbeidet med nabokommunane generelt, m.a. innan reiseliv, samferdsle og utdanning. Hardangerkommunane er her nemnd spesielt. Samarbeid med Hardanger er aktuelt kring utvikling knytt til reiseliv, lokalmat, slowfood og liknande.

Voss, Vik, Aurland og Hardangerregionen har fjordane til felles og kan vidareutvikle dette som ein heilskap.

Utfordringar: Avfolking er ei stor utfordring sett under eitt, sjølv om Voss kommune isolert har ei positiv folketalsutvikling.

Kvinnherad: Når det gjeld samarbeid med Hardanger var Kvinnherad med i «Digitale Hardanger» – eit prosjekt som stoppa opp. Kommunen har elles samarbeid med Cruiseprosjektet og samarbeid rundt arbeidet med E134.

Etablering av samansette fagmiljø «på tvers» mellom eigen kommune og næringsmiljø i ein eller fleire av Hardangerkommunane er interessant så lenge nettverket er relevant og næringslivet ser det som nyttig.

Aktivitetar – tiltaksdel

Ansvarlege/samarbeidspartar for gjennomføring av tiltaka står i parentes etter kvart tiltak.

Forkortingar som vert nytta:

HNR – Hardanger Næringsråd

HR – Hardangerrådet

K – Kommunane, einskildekommunar

SMB – SMB Hardanger

N – Næringa, næringslaga

J – Jondalstunellprosjektet

NHiO – Næringshagen i Odda

NHIH – Næringshagen i Hardanger (under etablering)

SHIH – Stiftinga Høgskuleutdanning i Hardanger

RHF – Reismål Hardangerfjord

T/R – Turistkontora/Reiselivsorganisasjonane

PR – Private

HO – Handelsorganisasjonar

S – Skulen

Finansiering av tiltaka – her vert det lagt opp til spleiselag med søknader til støtteordningar og eigeninnsats i tråd med den ansvarlege instansen sine vurderingar og prioriteringar. Tiltak kan slåast saman i prosjekt der dette sjåast som nyttig for arbeidet.

1. Tiltak, industri

1.1 Utarbeiding av ein marknadsføringsstrategi. Synleggjeringsprosjekt. (HR, HNR, J)

- Få fram den store verdiskapinga og konkurransekrafta i industrien vår.
 - Få tilgang til ressursar ved å synleggjere produksjonen og verdiskapinga.
- Synleggjering av ledig næringsareal – arealguiden.no.
- Rekruttering, også gjennom regional traineeordning
- Vurdere oppretting av ein marknadsføringsorganisasjon som tek arbeidet vidare.

1.2 Kompetanse: Fleire TAF-linjer i vidaregåande skule (HR, K, S)

1.3 Ta grep for å knyte band mellom dei fire smelteverka i området – arbeide saman for styrka rammevilkår for industrien. (N, HNR, SMB)

1.4 Kartlegging: undersøkje potensial for nye arbeidsplassar innan miljøarbeid med nye klimadirektiv som vil kome. Knyte dette opp mot eksisterande industriklyngje. (SMB, HNR)

1.5 Undersøkje mogelegheitene for at eit helikoptertransportfirma kan tenkje seg å levere persontransport med fast rute. (HNR)

1.6 Tiltak for trivsel og integrering av tilsette/tilflyttarar med familie. (K)

1.7 Satsing for å bli gode på «nummer 2-arbeidsplassar». Kartlegging og innsal. (K, J, HR, HNR)

2. Tiltak, energi

2.1 Nye kraft-kompetansearbeidsplasser i Hardanger – mobilisere for statlege arbeidsplassar – NVE-avdelingskontor. (HNR, HR, K)

2.2 «Batteri» for Europa – konsekvensutgreie pumpekraftverk i Hardanger. (HNR, N)

2.3 Ny vurdering av tiltak i verna vassdrag som ikkje kjem i konflikt med føremålet for verninga. (HNR)

3. Tiltak, reiseliv og kultur

- 3.1 Avklaring av turistkontora si rolle og organisering. Sterkare fokus på ei regional organisering og regionalt arbeid på turistkontora. (T/R, K, RHF)
- 3.2 Marknadsføring av Hardangerfjorden samla som reiselivsområde. (HR, HNR, J, RHF)
- 3.3 Tiltak som nyttar og innarbeider Hardangerfjorden som naturleg samarbeidsområde innan reiseliv. (N, RHF)
- 3.4 Innsats for at tilskot frå fylkeskommunen til viktige kulturinstitusjonar vert føreseielege og varige (meir enn tre år). (K, HR)
- 3.5 Innsats for at støtteapparatet skal sjå kultur som næring – Handlingsprogram for Næringsutvikling i Hordaland. (HR)
- 3.6 Undersøkje mogelegheit og interesse for ein interkommunal kulturskule med ulike avdelingar. (J, HR)
- 3.7 Arbeid for å få spreidd arrangement og festivalar utover året og også nytte lågsesongen. (RHF, T/R)
- 3.8 Bevisstgjeringarbeid for at festivalar og arrangørar skal informere reiselivsnettverk og -operatørar om dato og hovudinnhald for festivalar tidleg. (RHF, T/R)
- 3.9 Styrka PR om ulike besøksstader i Hardanger ut nasjonalt/internasjonalt. (HR, RHF, T/R)
- 3.10 Vertskapskurs innan handels- og servicenæringa, fokus på service og opningstider. (K)
- 3.11 Meir aktiv og bevisst bruk av Film Location Hardanger. (HR, K, PR)
- 3.12 Sirkelbuss kring nordre delen av Folgefonnhalvøya i sommarsesongen, hente inn KID-midlar. (K, HR)

4. Tiltak, handel, kontor og service

- 4.1 Felles innsats for å behalde eit godt, offentleg tilbod i regionen vår. (K, HNR, HR)
- 4.2 Etterspørje kva fylkeskommunen kan gjere for fleire fylkeskommunale arbeidsplassar i regionen. (K, HNR, HR, J)
- 4.3 Felles innsal av ledige kontorbygg/kontorlokale i kommunane, trekkje til oss nye føretak som like godt kan liggje i distrikta. (K, HNR, J)
- 4.4 Styrkje handelsorganisasjonane, leggje til rette for prosjektutvikling og nettverk. (N, K, HO)
- 4.5 Fokus på betring av opningstider. (HO)
- 4.6 Styrkje næringshagane og bruke desse til å arrangere kurs og konferansar. (HNR)
- 4.7 Miljøsertifisering. (N)
- 4.8 Felles innsats for å få fleire statlege arbeidsplassar til regionen.
 - 4.8.1 NVE-avdeling i Hardanger (HNR, HR, K)
 - 4.8.2 Ny, statleg innkrevjingsentral for bompengar i Hardanger (HNR, HR, K)
 - 4.8.3 Fengsel (HNR, HR, K)
 - 4.8.4 Minipol i Ulvik (HNR, HR, K)

5. Tiltak, marin og maritim næring

- 5.1 Opprette eit prosjekt for å auke samarbeidet i næringa og hjelpe til med utvikling av strategiske prosjekt - «Rom for produktutvikling». Søkje regionale utviklingsmidlar (HNR)
- 5.2 Dialog med sentrale styresmakter om god og framtidsretta tilrettelegging av soner. (N, K)
- 5.3 Stimulere oppdrettarar til å fortsette utviklinga av berekraftig akvakultur ved oppretting av pris/felles støtteordning – grønt Hardanger. Fokus m.a. på landbasert oppdrett. (HNR)
- 5.4 Undersøkje mogelegheitene for utvida blåskjellproduksjon i Hardanger. (HNR)
- 5.5 Arbeid for å få batteriferjer inn på transportetappar i Hardanger. (K, HR)
- 5.6 Lærlingar og VGS – viktig med eit sterkt fokus på marin og maritim næring i opplæringa. Næringsfokus må inn i alle fag. (S, N)
- 5.7 Vidareforedling av laks ved fiskeslakteriet HAFI. (N)

6. Tiltak, landbruk og skogbruk

6.1 Rekruttere dei unge til landbruket ved å invitere barnehagar til fruktlager, invitere til gards og på andre måtar involvere dei små. (K,N)

6.2 Leggje til rette for meir produksjon av gardsmat og sider, attåttnæring og opplevingsindustri i landbruket. Køyre inspirasjonssamlingar for landbrukarar i samarbeid med distriktsutviklings- og næringsorgan. (K, N, HNR)

6.3 Stimulere til gode avløyssarordningar (HNR)

6.4 Gjennomgang av rammevilkåra i landbruket – kva er dei viktigaste ynska frå Hardanger til regionale og sentrale styresmakter? (K, J, HNR, HR)

6.5 Vidareutvikle fruktdyrkinga i Hardanger. Opprette forsøksprosjekt for å utvide fruktsesongen med tidlege og/eller seine eplesortar. (N, HNR)

6.6 Opprette eit forsøksprosjekt på bær. Dyrking, pakking, lager, logistikk. (N, HNR)

6.7 Sjå på bruken av Hardanger som merkevare i fruktsal – Hardangerstjerna. Kan logoen nyttast meir, og korleis? (HR)

6.8 Skogsbilvegar: køyre ei utgreiing for å talfeste kva det vil koste å utvikle ein fast standard på 24 m og 60 tonn på prioriterte vegnett. Langsiktig arbeid for gjennomføring av standardhevinga. (HNR)

6.9 Bioenergisatsing, utnytting av treflis. Sjå på moglegheitene her. FOU-prosjekt? (HNR, N)

7. Tiltak, entreprenører, bygg og anlegg

7.1 Synleggjere mogelegheiter for samarbeid mellom – og samanslåing av – små bedrifter. Nettverkssamarbeid, kompetanseutvikling. (HNR, N)

7.2 Arbeid for vidareutvikling av bedrifter for internasjonalisering. FOU-prosjekt? (N, HNR)

7.3 Sikre Hardangerkommunane sine behov for kompetent rettleiing av etablerarar i samband med realisering av «Kom-an-pakka» (fylkeskommunen). (K) (sjå også tiltak 8.4.1)

7.4 Vidareutvikle Ungt Entreprenørskap Hardanger. (NHIO)

7.5 Leggje til rette for samarbeid mellom verksemdar slik at dei kan ta større oppdrag saman. (N, HNR)

7.6 Kompetanseheving gjennom kurs og konferansar og undervisning gjennom Høgskulen i Hardanger. (SHIH, NHIH, TIH, andre)

7.7 Fleire TAF-linjer på vidaregåande skule. (K, HR, S)

8. Andre tiltak – særskilte fokusområde

Overordna tema	Tiltak	Tiltak	Tiltak	Tiltak
1. Næringsareal	8.1.1 Marknadsføring av ledig areal på Arealguiden.no. (J)	8.1.2 Oppmode kommunane til å regulere ferdig næringsareal, slik at det står klart areal når investorane kjem. (HNR)	8.1.3 Marknadsføringspakke – Hardanger. (HR, HNR, J)	8.1.4 Tilbod om etablering i næringshagar, kontorfellesskap for gründerbedrifter. (NHIH, NHiO)
2. Rekruttering	8.2.1 Samla marknadsføring av Hardanger og ledige stillingar på messer og i høgskulemiljø. Inkl. analyse av korleis folk og verksemder oppfattar Hardanger. (K, HR, HNR) Sjå også tiltaka 1.1, 8.1.3.	8.2.2 Styrkje og vidareutvikle den nystarta, regionale traineeordninga Trainee Indre Hordaland. (NHiO)	8.2.3 Tiltak for yngre skuleelevar og barnehagar – bli kjent med landbruket i regionen. (K, N)	8.2.4 Fleire TAF-linjer på vgs. (K, HR, S)
3. Kompetanse	8.3.1 Kompetansekartlegging og tilpassa opplæringstilbod i regi av Stiftinga Høgskuleutdanning i Hardanger. Kva treng bedriftene? (SHIH)	8.3.2 Oppretthalde og styrkje tilboda innan vidaregåande opplæring. Halde eit spesielt fokus på vidareutvikling og spesialisering av vgs-tilboda i Odda og Kvam, pluss Hjeltnes vgs. Styrkje Høgskulen i Hardanger sine avdelingar i Odda, Eidfjord og Øystese, som gjev undervisning på høgskulenivå. (K, HR, HNR)	8.3.3 Marknadsføringspakke – Hardanger. (HR, HNR, J)	8.3.4 Lærlingar og VGS – viktig med eit sterkt fokus på marin og maritim næring i opplæringa. Næringsfokus må inn i alle fag. (S, N) Sjå også tiltak 5.6.
4. Etablerarrettlegg, entreprenørskap	8.4.1 Sikre Hardangerkommunane sine behov for kompetent rettleiing av etablerarar i samband med realisering av «Kom-an-pakka» (fylkeskommunen). (K) *	* Dette er ei oppgåve som næringshagane kan utføra på oppdrag frå kommunane.		
5. Samferdsle, infrastruktur, kommunikasjon	8.5.1 Halde fokus oppe på viktige samferdsleområde ved utarbeiding av Utviklingsplan for Indre Hordaland. (HNR, K, HR). Vegnett, ferjetilbod.	8.5.2 Naudnett i dei lengste tunellane. Innspel til Utviklingsplan Indre Hordaland.	8.5.3 Breiband til alle. Innspel til utviklingsplan Indre Hordaland.	
6. Miljø	8.6.1 Grønt Hardanger. Tenkje miljø i alle trinn, felles profilering. (HR) ** ** Hardanger skal ikkje vere eit naturreservat men ha eit kulturlandskap som er i bruk. Bruk av lokale ressursar på land og sjø er grunnlag for busetnad.	8.6.2 Kartlegging: undersøkje potensial for nye arbeidsplassar innan miljøarbeid med nye klimadirektiv som vil kome. Knyte dette opp mot eksisterande industriklyngje. (SMB, HNR, NHiO) Sjå også tiltak 1.4.	8.6.3 Stimulere oppdrettarar til å fortsette utviklinga av berekraftig akvakultur ved oppretting av pris/felles støtteordning – grønt Hardanger. (HNR) Sjå også tiltak 5.3.	8.6.4 Arbeid for å få batteriferjer inn på transportetappar i Hardanger. (K, HR) Sjå også tiltak 5.5.

Tidsplan – prioriterte aktiviteter i 2015

- Industri: Arbeid med tiltaka 1.1, 1.2 og 1.3
 - Energi: Arbeid med tiltaka 2.1, 2.2
 - Reiseliv og kultur: Arbeid med tiltaka 3.3, 3.5, 3.7, 3.10, 3.12
 - Handel, kontor og service: Arbeid med tiltaka 4.1, 4.4, 4.6
 - Marin og maritim næring: Arbeid med tiltaka 5.1, 5.2, 5.5
 - Landbruk og skogbruk: Arbeid med tiltaka 6.2, 6.4, 6.9
 - Entreprenører, bygg og anlegg: Arbeid med tiltaka 7.1, 7.3
 - Særskilte fokusområde: Arbeid med tiltaka 8.1.1, 8.2.1, 8.3.1, 8.4.1, 8.5.1, 8.6.1.
-
- Koordinering av arbeidet, pådrivar: Hardanger Næringsråd.
 - Gjennomføringstidspunkt, alle tiltaka: Innan 31.12.2022.

Arbeidet er støtta av:

Utarbeidd grunnlagsinformasjon for næringsstrategien (vedlegg kan tingast frå liv@nhodda.no):

- Oppsummeringar frå kommunemøta (7 dokument)
- Innspel frå nabokommunar (3 dokument)
- Oppsummeringar frå temasamlingar (5 dokument).

Hardangerrådet
v/daglig leder Jostein Eitrheim

Hardanger Næringsråd v/Årsmøte 2017

Hardanger Næringsråd ble stiftet 8/6 – 2011.

Medlemmer av HN i startåret 2011 var næringslag og samarbeidsorganisasjoner innen ulike næringer i alle Hardangerkommunene.

Hardanger Næringsråd har av ulike grunner ikke blitt den samlende parten for næringen i Hardanger. I dag er det kun Ulvik Næringslag, Kvam Næringsråd, Ullensvang Næringsforum og SMB Hardanger som er medlemmer.

Næringslagene har et vidt spekter av ulike interesser innenfor næringsutvikling og fremtidige målsettinger. Delvis også av konkurrerende hensyn.

Det er ikke å stikke under en stol at veier i Hardanger er et stridstema som bidrar til negative muligheter for et godt nærings samarbeid i regionen.

I perioden fra etablering til i dag har HN hatt flere arrangement som har samlet næringen.

Det kan nevnes tema som Turist i Hardanger, Samordning av turistkontora i Hardanger, Energikonferanse, Vegar i Hardanger mm. Og det er blitt utarbeidet en regional næringsstrategi som av fylket er dratt frem flere ganger som en plan med konkrete tiltak fremfor å være et dokument med masse tekst om visjoner mm.

Hardanger Næringsråd inntekter kommer i stor grad i form av medlemskontingent ca kr 15500.- pr år. Dette dekker ikke løpende utgifter og vi ser ikke muligheter til å kunne være aktive for næringen i fremtiden i denne formen.

Hvordan videreføre Hardanger Næringsråd og samarbeidet?

Næringen i Hardanger og det politiske miljøet med ordførere, rådmenn i de respektive kommunen i Hardanger har behov for et møterom som kan gi signaler om fremtida eller behov for de enkelte bedriftene og hva kommunene kan bidra med. Det politiske har også behov for å kunne danne seg et tettere samarbeid med næringen, sett fra næringsiden.

I felles møte med Hardangerrådet, Ullensvang Næringsforum, Kvam Næringsråd, SMB Hardanger ble det informert om «[Team Hardanger](#)».

Med næringsforeningene i Hardanger som deltagende medlemmer/samarbeidspartnere vil «[Team Hardanger](#)» kunne stå på støtt for nettopp å kunne danne samarbeid mellom næring og det politiske Hardanger. Da som et møtested hvor Hardangerrådet sitter ved roret og samkjører tema/oppgaver mm. Innspill fra de lokale næringslagene og næringshagene i Hardanger vil kunne etablere et forum hvor det vil være betydelig enklere å samarbeide/utveksle behov og meninger.

Hardanger Næringsråd utfordringer:

Størst utfordring har HN hatt med ønske fra Hordaland Fylke, Hardangerrådet med prosjektet

«*Regional Næringsstrategi*». Utestående fra HfK kr 145.000.-

For HN var dette midt i blinken for å samle sammen dokumentasjon og underlag som næringen og kommune i samarbeid kunne benytte i etterkant.

Kostnadene ble for grunnlaget av utarbeidelsen inndecket av Hordaland Fylkeskommune.

Etter hvert som prosjektet skred fremover ble det gjort avtale om utvidelse av prosjektet for å kunne dekke de flere grunnlag og bedre dokumentasjon for senere benyttelse av prosjekt: «*Regional Næringsstrategi*».

HN har imidlertid ikke fått dekket merkostnader fra HfK, av ulike årsaker som ikke blir løst.

Dokumentet som er utarbeidet er grundig og av svært god kvalitet.

Hardanger Næringsråd har sammen med Næringshagen i Odda presentert prosjektet, det er tatt godt i mot fra Hordaland Fylke og Hardangerrådet.

Hardanger Næringsråd ønsker sterkt å kunne videreføre prosjektet i en bedre form slik at eierskapet blir forbeholdt Hardangerrådet og næringen i Hardanger for benyttelse og videre redigering/oppfølging.

Hardanger Næringsråd har sammen med Hardangerrådets leder hatt en god dialog, og HN ser frem til at Hardangerrådet overtar stafettpinnen.

Økonomisk vil dette innebære en engangskostnad på kr 125.000.- eller avtale.

Kostnadene dekker de merutgifter som ble påløpt etter utvidet og forbedret prosjektutnyttelse.

Næringshagen i Odda var inkubator og ledet oppgaven på vegne av Hardanger Næringsråd. Arbeidet ble utført etter de retningslinjer som ble trukket opp av HfK. Dokumentet må komme i drift igjen for å virke som det var tiltenkt i et Hardanger som har behov for utvikling.

Oppsummert::

1. Hardangerrådet inngår avtale med NiO med økonomisk kompensasjon og viderefører prosjekt «*Regional Næringsstrategi*» for kr 125.000.- eller avtale.
 - a. Utestående fra HfK pr dd kr 145.000.-
 - b. Avtalt sum innbetales på HN sin konto som videre overføreravtalt beløp til NiO.
2. Hardanger Næringsråd kan betaler utestående til Næringshagen i Odda.
3. Hardanger Næringsråd oppløses som organisasjon (Årsmøtevedtak 12.12.2017.)

«**Team Hardanger**» kan bli et godt bindeledd mellom næringsorganisasjonene og Hardangerrådet som med dette kan fortsette utviklingen og med et aktivt samarbeidsforum for næringen og det politiske i Hardanger.

Med vennlig hilsen

Jan Ove Aasen

for